O prowadzącym: Agnieszka Podolecka

Doktorantka Katedry Języków i Kultur Afryki Uniwersytetu Warszawskiego, absolwentka Wydziału Orientalistycznego Uniwersytetu Jagiellońskiego. Od najmłodszych lat fascynuje się innymi religiami i kulturami. Prawie trzyletni pobyt w Republice Południowej Afryki wykorzystała na poznawanie mieszkańców Południa

Afryki i zbieranie informacji o ich kulturze i tradycjach. Wiedzę tę wykorzystała w swych powieściach: „Za głosem sangomy" i „Żar Sahelu" oraz w prowadzeniu rozlicznych spotkań autorskich i audycji radiowych na temat kultur i religii Afryki, sytuacji kobiet w Afryce, kodów w strojach afrykańskich. Ma duże doświadczenie w pracy z dziećmi i młodzieżą, m.in. pod patronatem Unii Europejskiej. Marzec 2013 roku spędzi wśród szamanek afrykańskich. Prywatnie mama dwóch córek. Informacje o twórczości i spotkaniach oraz recenzje spotkań na www.podolecka.com

O prowadzącym: Władysław Chilmon

Doktorant zakładu Turkologii i Ludów Azji Centralnej Uniwersytetu Warszawskiego, tłumacz języka tureckiego. Wielokrotnie jeździł do Turcji studiując, podróżując oraz prowadząc i współprowadząc liczne projekty wolontariackie, np. 5-miesięczny cykl warsztatów teatralnych dla dzieci z ubogich rodzin stambulskich. Przez blisko rok był członkiem zarządu stowarzyszenia

wolontariuszy European Voluntary Service „TRAMPOLINA" biorąc udział w szkoleniu przyszłych wolontariu-szy. Dwa lata pracował w mającej siedzibę w Warszawie tureckiej fundacji Dunaj Instytut Dialogu, zajmującej się propagowaniem tolerancji oraz zrozumienia między różnymi religiami i kulturami. W ramach działalności tejże organizował i współorganizował wiele wydarzeń edukacyjnych i kulturalnych. Liczne podróże autostopem i goszczenie u lokalnej ludności wielu krajów pozwoliły mu na poznanie obyczajów i tradycji niedostępnych zwykłym turystom i pogłębiły jego wiedzę na temat państw islamu. Posiada uprawnienia wychowawcy kolonijnego.

Warsztaty 1

Czym jest kultura?

Celem warsztatów jest zapoznanie uczestników pojęciami kultury, akulturacji, dyfuzji kulturowej oraz problemami pojawiającymi się w momencie stykania się kultur i możliwościami och przezwyciężania.

Warsztaty przeznaczone dla uczniów gimnazjów, liceów i osób dorosłych.

Czas trwania: 1,5 godziny.

1. Kula śniegowa: **Jak zdefiniować kulturę?**
2. Prezentacja wyników pracy i zapisanie ich na tablicy. Weryfikacja ewentualnych błędnych twierdzeń i **Przedstawienie słownikowej definicji kultury.**

3. Mini-wykład: **Jak charakteryzujemy kultury? Kto zajmuje się ich badaniem?**
4. Wielopłaszczyznowa praca w grupach: **podróż do innej kultury**.
5. Omówienie wyników pracy w grupach, doświadczeń i odczuć uczestników.
6. Mini wykład: **czym jest szok kulturowy? Czy ktoś z uczestników go przeżył?**
7. Burza mózgów: czym jest Dialog międzykulturowy? **Pojęcia tolerancji i akceptacji.**
8. Czas na pytania i dyskusję.

Warsztaty 2

Kultury i religie świata w Unii Europejskiej

Celem warsztatów jest zapoznanie uczestników z historią religii na terenie Europy i pokazanie, jak religie oddziałują na siebie nawzajem.

Warsztaty przeznaczone dla uczniów gimnazjów i liceów.

Czas trwania: 1,5 godziny.

1. Burza mózgów: **Religijny pejzaż Europy**. Jakie religie zdaniem uczestników wyznawano w Europie przed chrześcijaństwem?
2. Praca w grupach na materiale źródłowym: **Religie przedchrześcijańskie w Europie**. Wierzenia starożytnego Rzymu i Grecji, judaizm, politeizm celtycki oraz pomniejsze: politeizm germański, słowiański, skandynawski.
3. Mini-wykład: **Chrześcijaństwo i jego odłamy**. Pokazanie uczestnikom, jak zróżnicowana jest ta religia.
4. Kula śniegowa: **Przybycie islamu do Europy i jego wpływ na kulturę europejską.** Prezentacja wniosków, ew. sprostowanie przez prowadzącego.
5. Mini-wykład: **Współczesny pejzaż religijny Europy:** chrześcijaństwo, judaizm, islam, hinduizm, buddyzm, neopogaństwo.
6. Czas na pytania i dyskusję

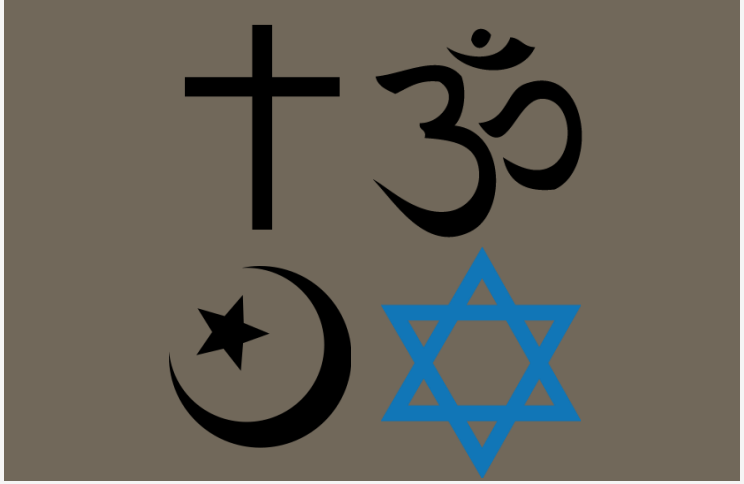

Warsztaty 3

Pierwsze spojrzenie w islam

Celem warsztatów jest zapoznanie uczestników z podstawowymi faktami dotyczącymi islamu.

Warsztaty przeznaczone są dla uczniów klas IV-VI szkół podstawowych i gimnazjów.

Czas trwania: 1,5 godziny.

1. Burza mózgów: **Jakie znamy religie?** Doprecyzowanie, że dziś zajmować się będziemy islamem.
2. Mini-wykład: **Co znaczy słowo „islam”**, **historia proroka Mahometa** w formie baśni, **główne zasady wiary**: jeden Bóg, istnienie aniołów i diabłów, nieba i piekła, zasady moralne.
3. Praca w grupach: **Zapoznanie się ze świętami islamu** na podstawie zdjęć, obrazków i prostych tekstów.

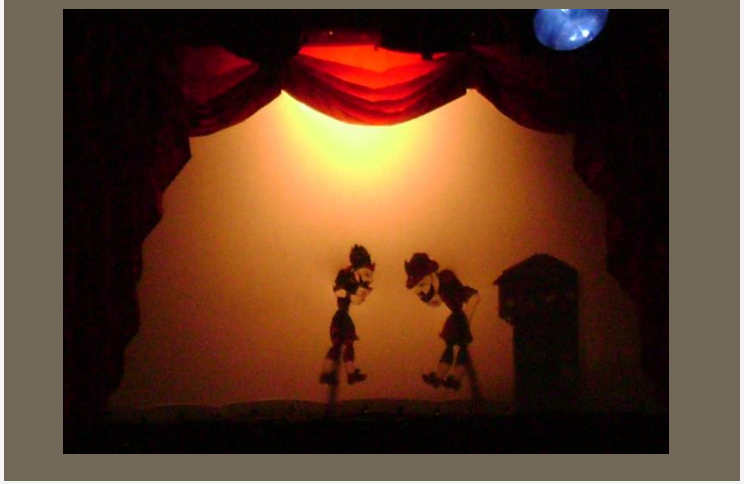

4. **Prezentacja wyników pracy**, umieszczenie nazw świąt na tablicy przez prowadzącego i **dopowiedzenie rzeczy brakujących w prezentacjach.**
5. Prezentacja dużych zdjęć muzułmanina i muzułmanki. Dyskusja: **W co są ubrani i dlaczego? Dopowiedzenie ważniejszych informacji przez prowadzącego** połączone z **prezentacją wiązania męskiego turbanu i kobiecej chusty**.
6. Praca w grupach: rysowanie wspólną kredką rysunków muzułmanina i muzułmanki bez porozumiewania się. Prezentacja rysunków i **obalenie stereotypu zasłoniętej muzułmanki i brodatego muzułmanina**

Warsztaty 4

Turcja – na granicy Europy i Azji

Warsztaty mają dwa cele:

1. **Prezentacja Turcji jako kraju jednocześnie europejskiego i azjatyckiego w sześćsetną rocznicę nawiązania stosunków dyplomatycznych między Polską a Turcją.**
2. **Przekazanie rzetelnej wiedzy na temat Turcji oraz Turków, również tych mieszkających w Polsce.**

Warsztaty przeznaczone są dla uczniów gimnazjów i liceów oraz osób dorosłych.

Czas trwania: 3 godziny.

1. **Co wiemy o Turcji?** Moderowana dyskusja w grupach na kolejne zadane tematy dotyczące Turcji i jej mieszkańców.

2. **Zreferowanie** przez rzeczników grup **wyników dyskusji**, zapisanie ich na tablicy.
3. Odniesienie się przez prowadzącego do zapisanych na tablicy punktów, **przekazanie wiedzy na tematy, w których uczestnikom brakowało informacji** i sprostowanie informacji nieprawdziwych.
4. Pokaz slajdów i połączona z nim opowieść: **najciekawsze miejsca Turcji.**
5. Odpowiedzi na ewentualne dodatkowe pytania,

Warsztaty 5

Różne oblicza wiary Proroka

Celem warsztatów jest zapoznanie uczestników z faktem istnienia bardzo dużego zróżnicowania wyznaniowo-kulturowego w świecie muzułmańskim.

Warsztaty są przeznaczone dla uczniów gimnazjów, liceów i dorosłych.

Czas trwania: 1,5 godziny.

1. Dyskusja z zapisywaniem haseł na tablicy: **podstawowe informacje na temat islamu.**
2. Pytanie do uczestników: **W jakich krajach wyznawany jest islam i ilu jest jego wyznawców?** Zapisywanie odpowiedzi na tablicy. Prezentacja mapy świata ze zdjęciami różnorodnych meczetów i postaci muzułmanów, sprostowania i wyjaśnienia.

3. Praca w grupach: każda grupa otrzymuje duże **zdjęcia i teksty opisujące obyczaje na danym terenie**, wychwytuje z nich najbardziej charakterystyczne elementy.
4. Prezentacja przez grupy **obyczajów, postaci i meczetów** z poszczególnych obszarów.
5. Burza mózgów: **Skąd się biorą takie różnice?** Sprostowania i dopowiedzenie przez prowadzącego ważniejszych elementów przechodzące w mini-wykład wyjaśniający kwestie decentralizacji islamu, istnienie w nim różnych odłamów i szkół prawa.
6. Czas na pytania i dyskusję.

Warsztaty 6

Islam a chrześcijaństwo

Celem warsztatów jest zapoznanie uczestników z podstawowymi faktami dotyczącymi islamu i porównanie go z chrześcijaństwem.

Warsztaty przeznaczone są dla uczniów klas IV-VI szkół podstawowych, gimnazjów i liceów.

Czas trwania: 1,5 godziny.

1. Kula śniegowa: **Ukucie** przez uczestników dwóch **definicji islamu** i ich prezentacja. Podanie słownikowej definicji islamu, dopowiedzenie ważniejszych rzeczy przez prowadzącego oraz sprostowanie ew. nieścisłości.
2. Praca w grupach: **Najważniejsze zasady islamu** opracowane na podstawie tekstów źródłowych. Przykładowe tematy: spożywanie alkoholu i wieprzowiny, stosunek do kobiet, wdów i sierot, stosunek do innych religii.

3. Dyskusja w grupach: **Podobieństwa i różnice w stosunku do chrześcijaństwa.**
4. Ćwiczenie: **Poszukiwanie odpowiadających sobie pojęć z kultury islamu i chrześcijańskiej**. Połowa uczestników otrzymuje kartki z nazwami obrzędów, przedmiotów i symboli związanych z chrześcijaństwem, połowa – z islamem. Odnajdywanie osoby z pojęciem z drugiej religii.
5. **Prezentacja par pojęć/symboli** na tablicy w formie tabeli, wyjaśnianie niewiadomych przez prowadzącego i korekta pomyłek.
6. Czas na pytania.

Warsztaty 7

Szamanizm w kulturach świata

Celem warsztatów jest zapoznanie uczestników z zagadnieniami szamanizmu.

W czasach, gdy w internecie pojawiają się co chwila nowe strony zachęcające do pogłębiania osobowości poprzez rytuały magiczne czy szamańskie, młodzież powinna wiedzieć czym jest szamanizm i jak go odróżnić od wymysłów różnych hochsztaplerów.

Warsztaty przeznaczone są dla uczniów gimnazjów, liceów i dorosłych.

Czas trwania: 1,5 godziny.

1. Moderowana dyskusja: **Czy słowo „szaman" ma pozytywne czy negatywne konotacje** dla uczestników, skąd biorą się te skojarzenia? Zapisanie na tablicy.

2. Prezentacja slajdów i rozmowa na temat:
- **komu zawdzięczamy nazwę** „szamanizm"
- **skąd szamanizm znalazł się kulturze światowej**
- **geograficzny zasięg** szamanizmu
- **po czym można rozpoznać szamana** w różnych kulturach świata
- **nowe oblicza szamanizmu, neo-szamanizmu, neopogaństwa.**

3. Mini-wykład: **Pozycja kobiety w świecie szamańskim.**
4. Moderowana dyskusja: **Czy skojarzenia zapisane na tablicy są sprawiedliwe?** Wspólna korekta skojarzeń.

Warsztaty 8

Kultury i religie Afryki

Celem warsztatów jest zapoznanie uczestników z religiami Afryki oraz ukazanie wzajemnego przenikania się religii i wpływu religii na życie codzienne.

Warsztaty przeznaczone dla uczniów klas IV-VI szkół podstawowych, gimnazjów i liceów.

Czas trwania: 1,5 godziny.

1. Kula śniegowa: Skąd biorą się stereotypy? Czy komukolwiek one przeszkadzają? **Jakie są stereotypy na temat Afryki?**

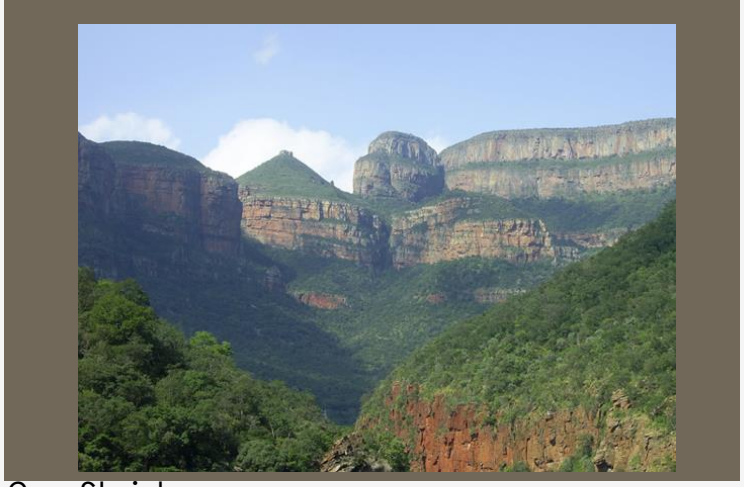

2. Slajdy:
- przedstawienie największych **grup etnicznych w Afryce oraz ich religii**, różnorodność religii afrykańskich (religie monoteistyczne i ludowe)
- **siła religii z czasów przedkolonialnych w dzisiejszym świecie** (czemu te religie nadal istnieją, kto im przewodzi, jak się zmieniają, co przenika z nich do kultury europejskiej?)
3. Nauka tańca do afrykańskich rytmów. Afryka na wesoło, czyli **czy mamy takie same skojarzenia jak Afrykanie?**
4. Wspólne rozwiązywanie zagadek łatwych dla dzieci afrykańskich, ale nie dla polskich.
5. Pytania i dyskusja.

Warsztaty 9

Afryka Południowa: RPA, Lesotho, Suazi – przyroda, ludzie, obyczaje

Celem warsztatów jest przybliżenie uczestnikom krajów południowej Afryki jako z ich różnorodną kulturą, wieloma narodami i religiami ,olbrzymią liczbą języków urzędowych oraz wspaniałą przyrodą.

Warsztaty przeznaczone są dla uczniów gimnazjów i liceów oraz osób dorosłych.

Czas trwania: 1,5 godziny (z warsztatami kulinarnymi 3 godziny).

1. Gdy uczestnicy się zbierają, słuchają muzyki z RPA.
2. **Suazi – monarchia absolutna**. Niech żyje król! **Lesotho – za górami, za lasami**, powyżej Giewontu…
3. Kula śniegowa: Dlaczego ludzie słuchają muzyki? Czy muzyka jest uniwersalna i potrzebna? Wyjaśnienie: **Jak ważna jest muzyka dla Afrykanów i dlaczego tak jest?**

4. Moderowana dyskusja: **Czy ludzie w południowej Afryce myślą jak my?** Zwrócenie uwagi uczestników na fakt, że na południu Afryki żyją nie tylko różne afrykańskie grupy etniczne, ale również potomkowie Europejczyków.
5. Slajdy i opowieść:

- **przyroda, historia, ludzie, kultura.**
- **religie, praktyki magiczne i szamańskie.**
- **rola kobiet w społeczeństwach afrykańskich.**

4. Pytania i dyskusja.
5. **Warsztaty kulinarne**: wspólne przygotowanie papu, babotie, paluszków z dyni, herbaty rooibos.

Warsztaty 10

Etiopia – ojczyzna Arki Przymierza i duchów

Celem warsztatów jest przybliżenie uczestnikom Etiopii jako kraju o różnorodnej kulturze przepełnionej wiarą w duchy, głęboko chrześcijańskim, ale pełnym magicznych obrzędów.

Warsztaty przeznaczone są dla uczniów gimnazjów i liceów oraz dorosłych.

Czas trwania: 1,5 godziny.

1. Gdy goście się zbierają, słuchają **muzyki afrykańskiej.**
2. Zapoznanie, rozmowa z uczestnikami na temat **skojarzeń i stereotypów związanych z Afryką**.

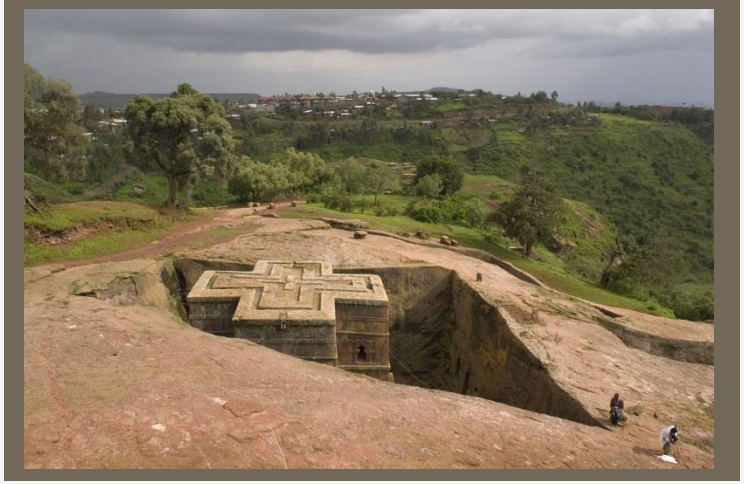

3. Slajdy i opowieść: Wskazanie Etiopii na mapie i podkreślenie, iż jest to **jedyny kraj afrykański, który nie uległ kolonizacji. Nowoczesne oblicze Etiopii.**
4. Mini-wykład: **Pejzaż kulturowy i religijny Etiopii** (chrześcijaństwo, islam, religie ludowe).
5. **Świątynie w Lalibeli i kościół w Aksum**, w którym przechowuje się podobno Arkę Przymierza (żaden kościół chrześcijański nigdy oficjalnie nie zaprzeczył tej informacji).
6. **Praktyki magiczne, uzdrawianie i wypędzanie duchów** w Etiopii.
7. Pytania i dyskusja.

Warsztaty 11

Niech język giętki wypowie, co pomyśli głowa

Celem warsztatów jest pokazanie, ze choć przysłowia są uniwersalne, znaczenie symboli jest różne.

Warsztaty przeznaczone są dla uczniów klas IV-VI szkół podstawowych gimnazjów i liceów oraz dorosłych.

Czas trwania: 1,5 godziny.

1. Kula śniegowa: **do czego służą przysłowia**? Kto występuje w przysłowiach?

2. Krótka opowieść: **symbole w cale nie są uniwersalne**, np. w Afryce Środkowej kocha się wątrobą, a nie sercem.
3. **Przysłowia z różnych kultur,** w których występują zwierzęta.
4. Losowanie przysłów. **Każde dziecko za pomocą pantomimy przedstawia przysłowie,** o **którym** mowa. Pozostałe dzieci zgadują, jakie to przysłowie i przy okazji utrwalają sobie wiedzę.
5. Głosowanie **na najzabawniejszą prezentację** i wręczenie nagród.
6. Pytania i dyskusja

Warsztaty 12

Mitologiczna podróż dookoła świata - warsztaty teatralne

Celem warsztatów jest zapoznanie uczestników z mitami wszystkich kontynentów w formie zabawy w teatr. Dwa oddzielne warsztaty.

Warsztaty przeznaczone są dla uczniów klas -VI szkół podstawowych gimnazjów i liceów oraz dorosłych.

Czas trwania: 1,5 godziny.

1. Burza mózgów: **jakie mity lub historie z innych kontynentów znają uczestnicy.**
2. Podział dzieci na grupy, każda grupa dostaje mit z innego zakątka świata.

3. Ogłoszenie konkursu: **najciekawsze przedstawienie zostanie** wybrane przez uczestników i **nagrodzone** (w ramach możliwości organizatorów)
4. 20 minut na **opracowanie mitu w dowolnej formie** (etiuda teatralna, pantomima, piosenka etc.)
5. **Przedstawienie mitów** przez uczestników.
6. Moderowana dyskusja: jakie elementy mitów podobały się uczestnikom najbardziej? **Czego uczą nas mity**?
7. **Głosowanie na najlepsze przedstawienie** i wręczenie nagród.

Warsztaty 13

Afrykańskie mity o stworzeniu świata - warsztaty teatralne

Celem warsztatów jest zapoznanie uczestników z różnymi koncepcjami stworzenia świata w formie zabawy w teatr

Warsztaty przeznaczone są dla uczniów klas IV-VI szkół podstawowych i gimnazjów.

Czas trwania: 1,5 godziny.

1. Burza mózgów: **jakie wersje stworzenia świata znają uczestnicy (wersja biblijna, mitologia grecka i rzymska).**
2. Podział dzieci na grupy, **każda grupa dostaje mit o stworzeniu świata innego** ludu afrykańskiego.

3. Ogłoszenie konkursu: **najciekawsze przedstawienie zostanie** wybrane przez uczestników i **nagrodzone** (w ramach możliwości organizatorów).
4. 20 minut na **opracowanie mitu w dowolnej formie** (etiuda teatralna, pantomima, piosenka etc.).
5. **Przedstawienie mitów** przez uczestników.
6. **Znalezienie cech wspólnych mitów** o początkach świata i ludzkości (boski element, powstanie wody przed życiem na Ziemi etc.)
7. **Głosowanie na najlepsze przedstawienie** i wręczenie nagród.

Warsztaty 14

Kod stroju muzułmańskiego – łamiemy tajemnice

Celem warsztatów jest pokazanie uczestnikom elementów stroju muzułmańskiego z różnych stron świata, zaprezentowanie jego różnorodności i wskazani

Warsztaty przeznaczone są dla uczniów klas IV-VI szkół podstawowych gimnazjów i liceów oraz dorosłych.

Czas trwania: 1,5 godziny.

1. Kula śniegowa: jak myślimy, **w co i dlaczego ubierają się muzułmanie**? Zapisanie efektów pracy na tablicy.
2. Praca w grupach: **każda grupa otrzymuje zestaw zdjęć muzułmanów z innego kraju i opracowuje go**. Prezentacja wyników pozostałym uczestnikom.

3. **Konfrontacja pierwotnych poglądów uczestników z wynikami pracy na zdjęciach**. Skąd bierze się różnorodność strojów?
4. **Stroje muzułmańskie i na specjalne okazje**. Mini-wykład o ich funkcji i znaczeniu. Opis stroju wirujących derwiszy.
5. Być jak derwisz: kto z uczestników potrafi dłużej wirować?
6. Prezentacja i czas na **przymierzenie strojów** przyniesionych przez prowadzących. **Nauka wiązania tureckiej kobiecej chusty i kurdyjskiego turbanu**.
7. Czas na pytania i dyskusję.

Warsztaty 15

Świat baśni afrykańskich

Celem warsztatów jest zapoznanie uczestników z kulturą różnych obszarów Afryki za pomocą zabaw opartych na afrykańskich baśniach

Warsztaty przeznaczone są dla uczniów klas I-III szkół podstawowych

Czas trwania: 1,5 godziny.

1. Rozmowa na temat **skojarzeń związanych z Afryką.**
2. **Gry integracyjne** z zachowaniem estetyki warsztatów.
3. Krótka **inscenizacja wybranych fragmentów baśni** (występują prowadzący).
4. **Zabawa pantomimiczna** utrwalająca wyobrażenia postaci i zdarzeń

występujących w poruszanych baśniach.

5. **Gra łącząca skojarzenia** dotyczące kolorów, brzmień, kształtów związanych ze światem przedstawionym baśni i upodobaniami estetycznych regionu w jakim opowieści te powstały.
6. **Gry afrykańskie.**
7. **Tańce improwizowane** do muzyki afrykańskiej.
8. **Praca plastyczna: tworzenie hybryd ludzkich i zwierzęcych.**
9. **Zabawa końcowa** wykorzystująca pracę plastyczną. **Stworzenie wspólnego obrazu** przedstawiającego przygody hybryd.

Warsztaty 16

Gry i zabawy afrykańskie

Celem warsztatów jest zapoznanie dzieci z kulturą Afryki poprzez muzykę, prezentację slajdów i zabawy dzieci afrykańskich.

Warsztaty przeznaczone są dla uczniów szkół podstawowych.

Czas trwania: 1,5 godziny.

1. Podróż w świecie fantazji: Dzieci zamykają oczy, rozkładają ręce i „lecą samolotem" do Afryki. **Pokazanie dzieciom Afryki na mapie świata.**
2. **Nauka powitania** w kilku językach południowoafrykańskich.
3. Nadanie dzieciom imion południowo-afrykańskich **z wyjaśnieniem, co te imiona oznaczają**.

4. Pokaz slajdów i opowieść (30-minut):
- **o różnorodności przyrodniczej Afryki (podróż po pustyni, przez busz, sawannę i dżunglę)**
- **o różnorodności kulturowej**;
- **o religiach rdzennej ludności**, obyczajach szamańskich i magicznych.
5. Kula śniegowa: **Kuchnia afrykańska – czy istnieje coś takiego?** Pokazanie różnorodności geograficznej oraz kulturowej, a co za tym idzie – zróżnicowanej kuchni w Afryce.
6. **Zabawa** na dworze lub w dużej sali w lwa i impalę (rodzaj gazeli), koźlątka, oraz mambę (rodzaj węża).
7. **Wspólne rozwiazywanie krzyżówek** dot. Afryki lub **wspólne rysowanie** afrykańskich zwierząt. Konkurs prac.

Warsztaty 17

Zabawy i bajki krajów islamu

Celem warsztatów jest zapoznanie uczestników z kulturą Bliskiego Wschodu poprzez tę jej część, której uczestnikami tradycyjnie bywają najmłodsi: gry, zabawy i bajki.

Warsztaty przeznaczone są dla uczniów szkół podstawowych.

Czas trwania: 1,5 godziny.

1. Pytania do uczestników:
- gdzie leżą kraje, w których wyznaje się islam? **Pokazanie dzieciom obszaru na mapie świata** i krótka charakterystyka w formie opowieści,
- w jakich językach mówi się na w krajach islamu? **Krótki opis niektórych języków obszaru** (ciekawostki). Nauka przykładowego tureckiego słowa lub łamańca językowego.

2. Pytanie do dzieci, czy znają znaczenie swoich imion i wyjaśnienie niektórych z nich. Nadanie dzieciom imion w językach krajów islamu i **wyjaśnienie ich znaczeń.**
3. Pytanie dzieci o ulubione bajki. **Wprowadzenie do bajek o Nasreddinie Hocy**, XIII-wiecznym, radosnym mędrcu muzułmańskim.
4. Praca w grupach. Każda grupa otrzymuje krótką bajkę o Nasreddinie Hocy i po przygotowaniu **przedstawia ją** pozostałym uczestnikom **w formie teatrzyku**.
5. **Zabawa** na dworze lub w dużej sali w popularną grę turecką „**długi osioł**".